

1 июнь – Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куну

Tibbiyotning oliy maqsadi – inson salomatligiga erishishdir

Ўзбекистонда соғ'лиқни сақлаш Здравоохранение Узбекистана

Газета 1995 йил октябрь ойдан чиқа бошлаган • www.uzssgzt.uz, info@uzssgzt.uz • 2014 йил 30 май • № 21 (990)

БАРЧА ШОДЛИК СЕНГА БЎЛСИН, БОЛАЖОН!

*Дард кўрмагин, асло Болажон,
Соғлом ўсгин, доим бўл омон.
Соғ тандаги соғлом ақлингдан,
Буюк бўлсин юрт - Ўзбекистон!*

Юртимизда мустақилликнинг илк кунлариданоқ оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалаларига давлат сиёсати даражасида юксак эътибор қаратиб келинмоқда. Давлат сиёсатининг мақсадли йўналишлари доирасида ўзбек моделининг ишлаб чиқиши – босқичма-босқич амалга оширилаётган ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий тадбирлар ва уларнинг келажак истиқболлини белгилашда "Соғлом юрт – соғлом миллат" тушунчаси бош тиббий омил сифатида шаклланишига кенг замин яратди.

Ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари, соғлиқни сақлаш тизимининг бирламчи бўғинлари – қишлоқ врачлик пунктлари, оилавий поликлиникаларнинг кенг тармоғи яратилганлиги натижасида аҳоли, авваламбор, қишлоқ жойлардаги оналар ва болаларнинг малакали тиббий хизматдан фойдаланиш имкониятлари кенгайди. Бу борада Президентимизнинг соҳага оид чиқарётган Фармон ва Қарорлари замирида ҳам инсон саломатлиги ва унинг манфаатлари мужасамлиги – жамиятимиз янада юксалиб бораётганидан далолатдир.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда оналар ўлими 3,1 баробар, гўдақлар ўлими 3,2 баробарга камайди. "Она ва бола скрининги" дастури амалга оширилиши натижасида туғма нуқсонли болалар туғилиши 2000 йилдан буён 1,8 марта камайди. Бугунги кунда мамлакатимиз болаларининг 92 фоизи ривожланиш кўрсаткичлари бўйича Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти стандартларига тўла мос келади. "Save the children" халқаро ташкилоти рейтингига кўра, Ўзбекистон дунёдаги болалар саломатлиги тўғрисида энг кўп ғамхўрлик кўрсатадиган ўнта мамлакат қаторидан жой олди. Албатта, бу каби қувончли ва фахрланса арзийдиган ютуқларимизни кўплаб келтириш мумкин.

Жорий йилда соғлом фар-

зандлар туғилиши ва уларнинг саломатлигини мустақамлаш учун шарт-шароитларни янада яхшилашга қаратилган чора-тадбирлар амалга оширилади. МДХ мамлакатларида ўхшаши бўлмаган замонавий кўп тармоқли болалар тиббиёт марказини (IV даражали) қуриш ва уни юқори технологик тиббиёт ускуналари билан жиҳозлаш кўзда тутилган. Республика ихтисослашган педиатрия илмий-амалий марказининг қатор бўлинмалари, ТошПТИ клиникалари, 13 та вилоят кўп тармоқли болалар тиббий маркази, 62 туман тиббиёт бирлашмаси ва бошқа тиббий-ижтимоий муассасалар қурилади ҳамда тубдан таъмирланиб, улар замонавий диагностика ва даволаш ускуналари билан жиҳозланади.

Таъкидлаш ўринлики, Тошкент педиатрия тиббиёт институти клиникасида ҳамда Республика педиатрия ихтисослашган илмий-амалий тиббиёт марказида янги жаррохлик корпуслари, даволаш бинолари ишга туширилди.

Президентимиз таъкидлаганидек, соғлом бола – аввало соғлом ва ақил оиланинг меvasидир. Бу борада Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида болажонлар саломатлигини асраб-авайлаш билан боғлиқ кенг қамровли ишлар бардавом бўлаверсин.

Намоз ТОЛИПОВ.

ЁШЛИК, САЛОМАТЛИК ВА ДЎСТЛИК БАЙРАМИ

Кеча Наманган вилоятида "Баркамол авлод – 2014" спорт ўйинларининг республика босқичига старт берилди. Ёшларни спортга кенг жалб этиш, улар орасидан Ватанимиз шарафини халқаро миқёсда муносиб ҳимоя қиладиган профессионал спортчиларни саралаб олишда муҳим ўрин тутаётган мазкур мусобақаларга республикамизнинг барча ҳудудларидан ўғил-қизлар пухта ҳозирлик кўриб, беллашувга киришмоқда.

Дарҳақиқат, спорт – тинчлик элчиси, ёшлик, саломатлик, гўзаллик ва дўстлик рамзи. Спортнинг инсон ҳаёти ва саломатлигида тутган ўрни беқиёс. Айниқса, жиҳмонан соғлом, маънан етук авлод камалига спортсиз эришиб бўлмайди.

Юртимизда соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаш масаласига энг муҳим устувор вазифалардан бири сифатида эътибор қаратилаётгани айни ҳақиқат. Ушбу эзгу мақсадни амалга оширишда эса давлатимиз раҳбари ташаббуси билан ҳаётга татбиқ этилган уч босқичли ноёб тизим – "Умид ниҳоллари", "Баркамол авлод" ҳамда "Универсиада" спорт ўйинларининг ўрни муҳим. Зеро, йилдан-йилга нуфузи ошиб бораётган мазкур мусобақаларга тайёргарлик жараёнида

(Давоми 5-бетда).

Семинар

Сурхондарё вилояти

ТАҲЛИЛ, НАТИЖА ВА ХУЛОСАЛАР

тизим фаолиятида муҳим аҳамият касб этмоқда

Жорий йилнинг 23 май куни Сурхондарё вилояти ҳокимлигининг катта мажлислар залида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Сурхондарё вилояти ҳокимлиги вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ҳамкорлигида «Даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техник базасини яхшилаш ҳамда бирламчи тиббий санитария ёрдами муассасаларида аҳолига профилактик йўналишдаги тадбирларни такомиллаштириш юзасидан Сурхондарё вилоятида амалга ошириладиган ишлар тўғрисида» республика семинари бўлиб ўтди.

либ, самарали кўрсаткичларга эришилмоқда.

Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 5 мартдаги 50-сонли қарори асосида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш, Молия ҳамда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирликлари билан биргаликда қишлоқ врачлик пунктларининг янги штат меъёрлари тасдиқланди ва март ойидан бошлаб, фаолиятлар йўлга қўйилди. Айти кунда мақбуллаштирилган 243 та қишлоқ врачлик пунктлари масаласи бўйича чора-тадбирлар тузилиб, вилоятлар ҳокимликлари билан келишилган ҳолда иш олиб борилмоқда.

Республиканинг 5 та, яъни Самарқанд вилояти Жомбой тумани, Тошкент вилояти Бўстонлиқ тумани, Қашқадарё вилояти Шаҳрисабз тумани, Хоразм вилояти Хива тумани, Фарғона вилояти Ўзбекистон туманида

публика бўйича 52 та тумандаги 312 та ҚВП фаолияти ўрганилиб, тиббиёт ходимларига мутахассислар томонидан амалий-услубий ёрдам кўрсатиб келинмоқда. Бунинг баробарида ҚВП фаолиятини такомиллаштириш бўйича туман ва шаҳар ҳокимликлари, хотин-қизлар кўмитаси, «Маҳалла» хайрия жамоат

лиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш (Саломатлик-3)» лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2011 йил 7 сентябрдаги 1614-сонли қарори асосида туман тиббиёт бирлашмалари ва кўп тармоқли марказий поликлиникалар ҳамда шаҳар оилавий поликлиникаларига

Унда Сурхондарё вилояти ҳокими Эркин Жўраев, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг биринчи ўринбосари Асилбек Худаяров, Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири, Тошкент шаҳри ва вилоятлари соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқлари ва уларнинг умумий масалалар бўйича ўринбосарлари ҳамда амбулатор-поликлиника хизмати бўйича бош мутахассислари, Қашқадарё, Сурхондарё вилоятлари туман тиббиёт бирлашмаси бошлиқлари, кўп тармоқли марказий поликлиника мудирлари, ҚВП координаторлари ва оилавий поликлиника бош шифокорлари иштирок этдилар.

Семинарни Сурхондарё вилояти ҳокими Э. Жўраев кириш сўзи билан очиб, бугунги кунда мамлакатимиз миқёсида барча соҳаларда босқичма-босқич амалга ошириладиган фаолиятларга алоҳида урғу қаратиб, шу жумладан, соғлиқни сақлаш тизимида ҳам катта ютуқларга эришилаётганлигини, айниқса, асосий эътибор инсон саломатлиги ва унинг манфаатлари, шунингдек, турмуш фаровонлигига қаратиладиганлигини алоҳида тилга олиб ўтди.

Сурхондарё вилояти даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, кузги-қишки мавсумга тайёрлаш юзасидан жорий йилда амалга оширилган ишлар тўғрисида видеоорлик намойиш этилди.

Кун тартибидан ўрин олган «Соғлом бола йилида аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, репродуктив саломатликни мустаҳкамлаш юзасидан амалга ошириладиган ишлар ва устувор йўналишлар тўғрисида» вазирнинг биринчи ўринбосари А. Худаяров куйидаги фикрларни билдириб ўтди:

– Юртбошимиз томонидан жорий йил «Соғлом бола йили» деб аталишининг ўзи жамиятимиз тараққиётини белгилаб берувчи асосий пойдевор десак, хато қилмаймиз. Дарҳақиқат, «Соғлом бола йили» Давлат дастурининг қабул қилиниши барча соҳалар каби соғлиқни сақлаш тизими ходимлари олдига ҳам янада муҳим вазифаларни қўйди. Шу

кунга қадар Давлат дастури бўйича муайян ишлар амалга оширилди. Давлат дастурининг асосий йўналишлари жойларда, айниқса, бирламчи тиббий санитария муассасаларида аёллар, болалар ва ўсмирлар учун тиббий хизмат самарадорлиги ва сифатини, ҳомиладор аёллар ва гўдақлар, болалар ҳамда ўсмирларга перинатал, ихтисослаштирилган тиббий ёрдам кўрсатиш даражасини янада ошириш, юқумли касалликлар профилактикаси, аҳоли овқатланиши ва саломатлигини яхшилаш, 2014 йилда Инвестиция дастури доирасида тиббиёт муассасалари моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва уларни замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш, кадрлар малакасини ошириш, уларни етук хоржий клиника ва марказларда малакасини ошириш ва ўқитиш ҳамда тиббиёт ходимларини маънан, моддий рағбатлантириш, Давлат дастури доирасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, тамаки, алкоголь ичимликлари, гиёҳванд моддалар истеъмол қилишнинг олдини олиш, юқумли касалликларни, шу жумладан, ВИЧ/ОИТС касаллиги профилактикаси, яқин қариндошлик ва эрта никоҳларнинг олдини олиш ва уларнинг салбий таъсири, аёллар ва болаларнинг тўғри овқатланиши масалаларига бағишланган комплекс чора-тадбирларни, жумладан, семинарлар, давра суҳбатлари, аҳоли билан учрашувлар ташкил этиш ҳамда соғлиқни сақлаш тизимининг меъёрий-ҳуқуқий асосларини такомиллаштиришдан иборатдир. Мазкур йўналишлар бўйича жорий йил давомида ижобий ишлар амалга ошири-

тажриба тариқасида патронаж ҳамширалари томонидан кўрсатиладиган тиббий ёрдамнинг тўлиқлиги ва профилактика тадбирлари сифатининг яқиний натижаларига асосан баҳолаш тизимини татбиқ қилиш бўйича баҳолаш мезонлари ва вақтинчалик тартиб ишлаб чиқилди. Ушбу тартибни жорий қилиш бўйича тажрибага жалб қилинган туманлардан қишлоқ врачлик пунктлари ходимлари билан мувофиқлаштирувчи семинарлар ўтказилди ва қарорнинг мазмун-моҳияти бўйича вазирлик томонидан ташкил этилган ишчи гуруҳлари тушунтириш ишлари олиб бордилар.

Бирламчи тиббий санитария ёрдами тизимидаги фаолиятни янада такомиллаштириш, ҚВП ва оилавий поликлиникаларнинг шифокор ва ўрта тиббиёт ходимлари юклама меъёрлари тасдиқланган вазирликнинг 161-, 456-, 100-сонли буйруқлари қабул қилиниб, айти кунда уларнинг ижроси таъминланмоқда. Бундан ташқари, вазирликнинг 2014 йил 13 январдаги 11-сонли буйруғига асосан, 20 январдан 31 августга қадар ҚВП ва оилавий поликлиникаларда республикадаги аҳоли кўп тармоқли поликлиникаларининг тор соҳа мутахассислари томонидан ҳамда вилоятлар тиббиёт муассасалари мутахассислари жалб қилинган ҳолда чуқурлаштирилган тиббий кўриклар мунтазам тарзда олиб борилмоқда. Шунингдек, ҚВП фаолияти назоратини амалга ошириш мақсадида ҳар ойнинг учинчи ҳафтаси «Бирламчи тиббий санитария ёрдами муассасалари фаолияти мониторинги» ҳафталиги ўтказилиб, ҳафта давомида рес-

фонди билан ҳамкорлик йўлга қўйилиб, унда вазир, вазир ўринбосарлари ва вазирлик бошқарма бошлиқлари жорий йилнинг январь ойидан бошлаб ҳар ойда бир ҳафта муддатга ҳудудларга сафарбар қилиниб, аниқланган камчиликларнинг жойларда таҳлили ўтказилиб, уларга амалий ёрдам берилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлашим муҳимки, аҳолига сифатли тиббий хизмат кўрсатишда кадрлар малакасини ошириш мақсадида ҳудудларда ўтказилаётган «Маҳорат дарслари»нинг ташкил этилганлиги ҳам ўз самарасини бермоқда. Жорий йилнинг март ойидан бошлаб шу кунга қадар мамлакатимиз бўйлаб бўлиб ўтаётган «Маҳорат дарслари»да 12 та ихтисослаштирилган тиббиёт маркази, 4 та илмий-текшириш институти ва тиббиёт олий таълим муассасалари кафедралари мутахассислари иштирок этмоқдалар. Ушбу «Маҳорат дарслари»нинг яна бир афзаллиги шундаки, тадбир давомида 1761 нафар беморга тиббий ёрдам кўрсатилган бўлиб, шундан 681 нафар беморга ҳудудий шифохоналарда кўргазмали равишда жарроҳлик амалиёти ўтказилди, 268 нафар бемор имтиёзли равишда ихтисослаштирилган тиббий ёрдам кўрсатиш мақсадида республика етакчи тиббиёт муассасаларига юборилди.

Бунинг натижасида вилоят ва туман соғлиқни сақлаш тизимида фаолият юритаётган тиббиёт ходимларининг малакаси ошиши билан бирга, ҳудудий шифохоналар амалиётига шу кунга қадар бажарилмаган 80 та янги замонавий даволаш ва ташхис усуллари татбиқ қилинди.

Қишлоқ врачлик пунктларини мақбуллаштириш юзасидан фуқаролар мурожаати ҳамда даволаш-профилактика муассасалари раҳбарлари ҳисоботларини ташкил этиш масалаларига ҳам катта эътибор қаратилмоқда. Сурхондарё вилояти соғлиқни сақлаш тизимида кўплаб амалий ишлар олиб борилмоқда. «Саломатлик-3» лойиҳаси томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Бутунжаҳон банкининг халқаро ривожлантириш ассоциацияси билан молиявий ҳамкорликда «Соғ-

2013-2014 йиллар давомида ўқув қўлланмалари ва замонавий тиббий асбоб-ускуналар келтирилди. Вилоятнинг туман тиббиёт бирлашмалари ҳамда кўп тармоқли марказий поликлиникаларида рақамли рентгенологик ва флюорография жиҳозлари олиб келиниб, ҳозирги кунда Жаҳон банки талаблари асосида тайёргарлик ишлари якунланмоқда. Лекин айрим тиббиёт бирлашмаларида мазкур тиббий жиҳозлар ўрнатилиши керак бўлган хоналар ниҳоясига етказилмаган.

Вазир ўринбосари А. Худаяров шунингдек, вилоятда Инвестиция дастурлари, репродуктив саломатлик кўрсаткичлари, даволаш-профилактика муассасаларига пуллик хизмат кўрсатиш ҳолати каби масалаларга ҳам алоҳида тўхталиб, ижобий кўрсаткичлар билан бир қаторда, мавжуд камчилик ва муаммоларга атрофлича тўхтади. Шунингдек, у вазирликнинг 2014 йилдаги асосий устувор йўналишларига эътибор қаратиб, белгилаб олинган вазифалар хусусида ўз фикрларини баён этди.

Сурхондарё вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Алишер Кўчқоров вилоятда аҳолига кўрсатиладиган тиббий хизмат самарадорлигини ошириш ва даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш тўғрисида маъруза қилиб, ечимини кутаётган муаммолар хусусида гапириб ўтди.

Кун тартибидан ўрин олган муҳим масалалар доирасида вазирлик ҳамда вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси мутасадди раҳбарлари ҳам ўз маърузалари билан иштирок этдилар.

Куннинг иккинчи ярмида иштирокчилар вилоят кўп тармоқли тиббиёт маркази ҳамда Термиз туманидаги «Дўстлик» қишлоқ врачлик пунктида бўлиб, иш жараёнлари билан яқиндан танишдилар. Сўнгра, иштирокчилар уч гуруҳга бўлиниб, секция йиғилишларида муайян мавзуларда ўзаро фикр алмашдилар.

«Ихтисослаштирилган тиббий санитария ёрдами регионализацияси»нинг механизми» мавзусида ўтказилган гуруҳ йиғилишида (Давоми 3-бетда).

Семинар

Сурхондарё вилояти

ТАҲЛИЛ, НАТИЖА ВА ХУЛОСАЛАР

Тизим фаолиятида муҳим аҳамият касб этмоқда

Қорақалпоғистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири, Тошкент шаҳар ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиқлари мавзу доирасида мулоқотга киришдилар.

Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси мажлислар залида «Даволаш-профилик-

Бухоро ва Сурхондарё вилоятларида бўлиб ўтди. Шу кунга қадар ўтказилган семинарлар бир-бирини такрорламайдиган мавзуларда ташкил этиб келинмоқда. Яъни тизимнинг муайян йўналишларини қамраб оляпти, десак янглишмаган бўлаемиз.

Бухоро вилоятида ушбу семинар кенг аудиторияда ўтказилиб, унда асосан аҳоли репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш масалалари юзасидан амалга оширилган ишлар муҳокамасига катта эътибор қаратилди. Бу борада вилоятда 2012 йилдан бошлаб вертикал бошқарув механизми жорий этилгани ва бу жараёнда барча йўналишлар қамраб олинаётганлиги тўғрисида фикрлар билдирилди.

Сурхондарё вилоятида эса Инвестиция дастури асосида тиббиёт муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳамда даволаш-профилактика муассасаларини кузги-қишки мавсумга тайёрлагани масалалари кўтарилди ва йўналишга дахлдор бўлган тажрибали мутахассислар томонидан амалий ёрдам кўрсатилди.

Ўтказилаётган ушбу семинар

лари фаолиятини ташкиллаштириш, тиббий хизмат сифат ва самарадорлигини ошириш" бўйича қабул қилинган 5 та асосий, яъни 100-, 161-, 11-, 380-, 456-сонли буйруқлар ижроси бўйича семинар олди фаолиятлар билан танишиб, таҳлилий ишлар олиб борилади. Ижобий

риш, даволашнинг янги усулларини татбиқ қилиш, илмий ишларга жиддий эътибор қаратиш самарадорликни белгилаб берувчи резондир. Қорақалпоғистон Республикаси, Фарғона, Бухоро, Сурхондарё вилоятларида ўтқа-

тика муассасалари моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, Инвестиция дастури ижроси ҳолати» бўйича Қорақалпоғистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги, Моддий-техник базани ривожлантириш бош бошқармаси бошлиғи, Тошкент шаҳар ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиқларининг умумий масалалар бўйича ўринбосарлари мавзуга жиддий ёндашган ҳолда мавжуд камчиликларни бартараф этиш масалаларига эътибор қаратишди.

Термиз тиббиёт коллежи мажлислар залида «Аҳолига бирламчи тиббий санитария ёрдамини ташкиллаштириш, айниқса, профилактика йўналишдаги тадбирларни амалга оширишда мавжуд муаммолар ва уларни бартараф қилиш масалалари тўғрисида» Соғлиқни сақлаш вазирлиги мутахассислари Р. Салиходжаева, Б. Одиловлар мавзу доирасида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдириб ўтдилар. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Тошкент шаҳар ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармасининг амбулатор-поликлиника хизмати бўйича бош мутахассислари, Қашқадарё вилояти ТТБ бошлиқлари ва кўп тармоқли марказий поликлиника мудирлари, Сурхондарё вилояти шаҳар ва туман тиббиёт бирлашмалари бошлиқлари, ҚВП координаторлари ва кўп тармоқли марказий поликлиника, оилавий поликлиника мудирлари иштирок этдилар.

Шу ўринда таъкидлаш муҳимки, мазкур республика семинари, аввало, Қорақалпоғистон Республикаси, Фарғона,

Бу тўғрида Соғлиқни сақлаш вазирлигининг даволаш-профилактика ёрдамини ташкиллаштириш бошқармаси мутахассиси Барно Одилова шундай дейди:

– **Қорақалпоғистон Республикасида ўтказилган семинар асосан, бирламчи тизим фаолиятига қаратилган бўлиб, унда ҚВПда регистратура фаолиятини ташкиллаштириш, амбулатор карталарини тўғри ташкиллаштириш ва бунинг баробарида тиббиёт ходимлари меҳнатини энгиллаштириш каби масалалар муҳокама этилди.** Шунингдек, ҚВПга умумий амалиёт шифокорларини жалб қилиш ва уй-жой масаласи билан таъминлаш ҳамда муассасадаги асбоб-ускуналardan оқилона фойдаланиш мақсадида муқобил энергия манбаларини кенг жалб этиш масалаларига катта эътибор қаратилди. Жумладан, Кегейли туман «Жузимбоғ» ҚВПда УАШ учун уй-жой ҳамда куёш батареялари ўрнатилганлигининг гувоҳи бўлдик.

Шунингдек, **Фарғона вилоятида бўлиб ўтган республика семинарида асосий мақсад** вилоятда оилавий поликлиниканинг ташкил қилиниши ва кадрлар тайёрлаш масалаларига эътибор қаратилди. Семинар давомида иштирокчилар Марғилон шаҳар тиббиёт бирлашмасига қарашли 1-оилавий поликлиникада бўлиб, амалдаги ишлар билан яқиндан танишдилар ва ўзаро фикр алмашиш билан бирга, оилавий поликлиникаларда хизмат қилаётган тажрибали соҳа мутахассислари мазкур поликлиника ходимларига ўзларининг тавсия ва маслаҳатларини бердилар.

доирасида иштирокчилар гуруҳларга бўлинган ҳолда секцион йиғилишларда долзарб мавзулар ҳамда ўз фаолиятларида учраётган муаммо ва камчиликларни бартараф этиш чора-тадбирлари юзасидан ўзро фикр алмашиб, ўзлари учун зарурий маълумотларга эга бўлдилар.

Республика семинарининг яна бир аҳамиятли томони шундаки, вазирлик томонидан ташкил этилган гуруҳ аъзолари тадбирдан олдин вилоятдаги 4-5 та туманда бўлиб, туман ҳокимликлари, ҚВП, оилавий поликлиника, аҳоли ҳамда кенг жамоатчилик билан ҳамкорликда семинарлар ўтказиб келмоқдалар. Учраётган камчилик ва муаммолар бўйича таҳлилий натижалар асосида жойларда мутахассислар томонидан амалий ёрдам кўрсатилмоқда.

Республика саломатлик ва тиббий статистика институти мутахассиси Шухрат Алмардонов шундай дейди:

– Ишчи гуруҳимиз томонидан 2013 йил давомида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан «Бирламчи тиббий санитария муассаса-

натижалар қаторида мавжуд хатокамчиликлар аниқлиб, туман ҳокимликлари, хотин-қизлар кўмитаси, маҳалла фуқаролар йиғини, кенг жамоатчилик ҳамда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати билан биргаликда аниқланган муаммоларни бартараф этиш хусусида ўз таклифларимизни билдириб, жойида амалий ва услубий ёрдам беришга ҳаракат қилиб келмоқдамиз. Ундан ташқари, ҚВПларида меъёрий ҳужжатларни тўғри ишлатиш масалаларига ҳам эътибор қаратмоқдамиз.

Валихон АЛИХОНОВ, Андижон вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи:

– Бўлиб ўтаётган ушбу республика семинари биргина вилоят эмас, балки республикада микросидаги тиббиёт муассасаларида олиб борилаётган фаолиятлар кўламини янада кенгайтиришга, шунингдек, давр талаб этаётганидек жаҳон стандартларига мос равишда ишлаш ва унинг натижасида аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатини ошириш муҳимлигини кўрсатмоқда. Иш жараёнида замонавий тиббий жиҳозлардан оқилона фойдаланиш, кадрлар малакасини оши-

рилган республика семинарларининг турли йўналишларга бағишланаётганлиги ҳар бир иштирокчи ўз фаолияти учун муҳим маълумот, қолаверса, амалий тажрибага эга бўлмоқда, десам муболаға бўлмайди. Айниқса, секцияларга бўлиниб, ўтказилаётган йиғилишларда ҳам кўпроқ муаммолар масалалар муҳокама қилинмоқда. Бу албатта, иш жараёнини изчиллик билан давом эттиришни тақозо этади. Ўйлайманки, бу каби семинарлар ўз ишимизга масъулият билан ёндошишни, яъни аҳоли орасида соғлом турмуш тарзи тарғиботини кучайтириш, касалликлар профилактикаси бўйича янада чуқурроқ ишлашни талаб этади.

Хулоса ўрнида айтишимиз жоизки, кейинги 4-5 йил ичида тиббиётнинг қайси бир йўналишига қарамайлик, ҳар бирда сифатли тиббий хизмат ташкил этилаётганлигининг гувоҳи бўлмоқдамиз. Шу жумладан, бирламчи тиббиёт тизимида инсон саломатлиги ва унинг турмуш фаровонлигига қаратилган эътибор халқимизнинг тиббиётга бўлган ишончини орттириш билан бирга, ўз саломатлигини авайлашда муҳим аҳамият касб этмоқда. Ўтказилаётган республика семинарлари ана шундай эзгу мақсадларга қаратилган экан, бу соҳанинг янада раванқ топишида асосий омил бўлиб хизмат қилади.

Жорий йилнинг 9 июнь кuni навбатдаги республика семинари Жиззаф вилоятида ўтказилиши режалаштирилган. Семинар «Репродуктив саломатлик ва аҳолига бирламчи санитария ёрдами кўрсатишда маҳалла фуқаролар йиғини билан ҳамкорликда иш юритиш» масалаларига бағишланади.

Ибодат СОАТОВА.
Муаллиф олган суратлар.

31 май – Халқаро кашандаликка қарши кураш куни

ТАМАКИ ЧЕКИШГА ҚОНУНИЙ ТАҚИҚ БОР...МИ?!

“Алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг тарқатилиши ҳамда истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни кучга киргач, унинг жойлардаги ижросини таъминлаш, тамаки ва алкоголь маҳсулотлари истеъмоли ҳамда тарқатилишига оид чекловлар бўйича олиб борилаётган тарғибот-ташвиқот ишлари хусусида кўплаб материаллар, турли мазмундаги саволлар ва мувожазлар бўлмоқда.

Аввало, ушбу Қонуннинг мақсади алкоголь ва тамаки маҳсулотлари тарқатилиши ҳамда истеъмол қилинишини чеклаш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат бўлиб, қонун йигирма ёшга тўлмаган шахсларнинг соғлигини алкоголь ва тамаки маҳсулотларини истеъмол қилишнинг зарарли таъсиридан, шу билан боғлиқ ижтимоий ва бошқа салбий оқибатлардан ҳимоя қилишга, шунингдек жамиятда соғлом турмуш тарзини шакллантириш ҳамда қарор топтиришнинг ташкилий ва ҳуқуқий шарт-шароитларини яратишга қаратилгандир.

Қонунда тамаки маҳсулотларини жамоат жойларида чекилишига доир
Қонуннинг 19-моддасида тамаки маҳсулотларининг истеъмолини чегараловчи ҳудудлар белгилаб қўйилган бўлиб, унга кўра, соғлиқни сақлаш, таълим, спорт-соғломлаштириш муассасаларида, ёнғин чиқиш хавфи бўлган, шу жумладан автомобилларга ёнилғи қўйиш шохобчаларида ва бошқа жамоат жойларида (тамаки маҳсулотини истеъмол қилиш учун махсус ажратилган жойлар ва (ёки) хоналар бундан мустасно), шунинг-

дек, жамоат транспортининг барча турларида тамаки маҳсулотини истеъмол қилишга йўл қўйилмайди.

Иш жойлари рўйхатига нафақат идора бинолари, балки кириш заллари, зиналар ҳам қиради. Жамоат транспорти – бу йўналишсиз таксилардан тортиб, йўловчи ташувчи барча турдаги транспорт воситалари – микроавтобус ва автобуслар, трамвай, поезд ва самолётларни ҳам ўз ичига олади. Демак, йўналишсиз таксиларда ҳам чекиш тақиқланади.

Шунингдек, Қонуннинг айнан ушбу моддасига биноан, кўчалар, стадионлар, хиёбонлар, истироҳат боғлари, жамоат транспортининг барча турларида ва бошқа жамоат жойларида алкоголь маҳсулотини истеъмол қилишга йўл қўйилмайди. Мазкур қоида алкоголь маҳсулотини қўйиб реализация қилиш рухсат этилган савдо ва умумий овқатланиш объектиларига, шунингдек тўйлар, юбилейлар ва бошқа тантаналар ҳамда маросимлар ўтказиладиган жойларга нисбатан табиқ этилмайди.

Тамаки маҳсулотларини сотишда харидорларнинг ёши
Бу ҳолатни тартибга солиш мақсадида Қонуннинг 13-моддасида қатъий талаблар белгилаб қўйилган. Унга кўра, 20 ёшга тўлмаган

шахсларга тамаки ва алкоголь маҳсулотлари сотилмайди. Қонуннинг 14-моддасида алкоголь ва тамаки маҳсулотлари савдосини амалга оширувчи шахслар мазкур маҳсулотларни 20 ёшга тўлмаган шахсларга реализация қилганлик учун жавобгар бўлиши хусусидаги норма ҳам аниқ белгилаб қўйилган. Қонуннинг 15-моддасида алкоголь ва тамаки маҳсулотлари реализация қилинадиган жойларда бундай шахсларга товарни сотиш мумкин эмаслиги, шунингдек алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг инсон соғлиғига салбий таъсири тўғрисидаги огоҳлантирувчи ёзув жойлаштирилган бўлиши қайд этилган. Демак, эндиликда ушбу маҳсулотларни сотишга ҳақли бўлган юридик шахслар олдидаги мажбуриятлар юки янада ошади. Чунки, қонун қабул қилингунга қадар, вояга етмаган ўсмирлар орасида ушбу маҳсулотларни истеъмол қилиш ва уларга нисбатан маҳсулотни реализация қилиш ҳолатлари жуда кўп учрар эди. Муаммоларнинг асл ечими назаримизда яратилган мазкур Қонун нормалари билан янада қатъий қарор топади.

Тамаки маҳсулотларини сотиш мумкин бўлмаган муассаса ва ташкилотлар
Қонуннинг 13-моддасида таълим, спорт муассасалари ва диний идоралардан 500 метрдан кам радиусда жойлашган савдо объектиларида мазкур маҳсулотларни сотиш тақиқланиши қайд этилган. Таълим муассасалари – боғчадан тортиб йирик олий таълим даргоҳлари – институт ва университетлари ҳам қамраб олади. Демак, на-

фақат талаба-ёшлар, балки университет ходимлари ҳам таълим даргоҳига яқин бўлган ҳудудлардан тамаки ва алкоголь маҳсулотларини сотиб олишолмайди. Ушбу ҳолат бўйича таълим муассасаларида аллақачон назорат ишлари бошлаб юборилган.

Агар тамаки маҳсулотлари доналаб сотилса...

Қонуннинг 11-моддасига мувофиқ, тамаки маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва сотиш ҳуқуқи фақат юридик шахсларга берилади. Тамаки маҳсулотларининг сотилишига оид талаблар 13-моддада қайд этилган бўлиб, эндиликда ушбу маҳсулотлар доналаб, қутисиз (ўровсиз) ҳолда сотилмайди. Кўча-кўйда ноқонуний тарзда жисмоний шахслар томонидан тамаки маҳсулотларининг доналаб, ҳатто қутиси билан сотилиши ҳам Қонунга хилоф саналади.

Тамаки маҳсулотлари қаерда истеъмол қилинади?

Тамаки маҳсулотларини истеъмол қилишга фақат махсус ажратилган жойлар ва (ёки) хоналарда рухсат этилади (19-модда).

Тамаки маҳсулотларининг ўрамини қандай ёзувлар бўлиши ва улар қандай тамгаланиши зарур?

Албатта, ушбу талабларга мувофиқ бугунги кунда мазкур маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва сотиш тўлиқ йўлга қўйилмоқда. Халқимиз Қонуннинг мазмун-моҳиятини секин-асталик билан тушуниб етмоқда. Қонунда тегишли вазирликлар қатори, маҳаллий давлат органлари ва кенг жамоатчиликнинг бирдек иштироки борлиги барчамизга яхши маълум. Шундай экан, бу борада қонун ижроси юзасидан назоратни жадал кучайтириб боришимиз зарурлиги талаб этилмоқда.

Намоз ТОЛИПОВ тайёрлади.

БЕФАРҚЛИК ОРТИДАГИ ФОЖИА

Тамаки чекиш инсон соғлиғига жиддий путур етказадиган энг зарарли одатлардан бири эканлигини яхши биламиз. Аммо бу иллатнинг дунё бўйича қанчалик кенг тарқалганлиги ҳақида энг сўнги маълумотлардан кўпчилик беҳабар бўлиши мумкин.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, бугунги кунда ер юзидан эркекларнинг 60, аёлларнинг 20, аҳолининг ўртача 40 фоизи тамаки чекишдек ярамас одатга мубтало бўлган ва бу иллат йил сайин илдиз отиб, ёшларни ўз гирдобига кўпроқ тортаётгани кўпчиликда ташвиш уйғотмоқда. Бу жаҳон аҳолисининг учдан бир қисми тамаки чекади ёки чекувчилар сони 1 миллиард 300 миллиондан ортиқ, демакдир. Ана шу статистик маълумотнинг муайян қисми Ўзбекистон аҳолисига тўғри келишини қуйидаги рақам ифодалайди: эркекларнинг деярли 50, аёлларнинг 12 фоизи чекувчилар рўйхатидан ўрин олади. Энг даҳшатлиси, ер юзидан бир йилда 3,5 миллиондан зиёд, яъни ҳар 8-10 сонияда 65 киши тамаки чекишнинг турли аянчли асоратлари туфайли ҳаётдан кўз юммоқда. Бошқача айтганда, тамаки чекувчилар ўз умрлари 5-15 йилга қисқараётганлигини билмайдилар. Агар бу иллатнинг олдини олиш чоратадбирлари тезроқ кўрилмаса, 2020 йилга бориб, чекувчилар сони 2 баробарга ошиши тахмин қилинмоқда.

Ўтказилган илмий-тиббий та-

дқиқотларга кўра, чекадиган эркекларнинг маълум қисми 8-9 ёшидан бошлаб бу одатга ружу қўйган. Янги чекувчиларнинг пайдо бўлиши эса, 14-17 ёш даврларига тўғри келади. 92 фоиздан зиёд чекувчи билан ўтказилган сўровнома натижалари уларнинг бу зарарли одатга 19 ёшдан “қўл урган”ини кўрсатади. 20 ёшдан 30 ёшга эркеклар ўртасидаги чекувчилар сони ўсиши 11 фоизга, аёллар ўртасида эса, 45 фоизга тўғри келади. Чекишга ружу қўйиш асосан,

кашандаларга тақлид қилиш, қизиқиб татиб кўриш, бирор ғамташвишдан эзилиш, вақтинчалик нажот излашдан бошланар экан. Бинобарин, тамаки чекиш – энг аввало, ихтиёрий телбалик, тарбиясизликдан бошқа нарса эмас, балки организмни сурункали заҳарлаш машқидир, холос. Лекин бу асло ҳаётини зарурат, эҳтиёж эмас.

Тамаки таркибидаги никотиннинг нақадар зарарли эканлигини, афсуски, кашандалар англаб етмайдилар. Тўғри, тиббиётда бу модда қон томирларини кенгайтирувчи дори сифатида ишлатилади. Аммо унинг кўпи зарар ва организмга акс таъсир кўрсатади. Масалан, ашаддий кашанда танасига қўйилган зулук унинг

заҳарланган қонини сўриши биланок, тил тортмай ўлади. Бир томчи никотин отни қулатади, 50 миллиграмми эса, одамни ўлдиради. Аҳамият берсангиз, 25 дона сигаретада 125 миллиграмм никотин бор. Демак, бир дона сигарета чекилганда, организмга маълум миқдордаги никотин қиради. Никотиннинг организмга оз-оздан, тез-тез кириши юрак қон-томир тизимидан ташқари барча аъзолар, айниқса, бош мия учун ўта хавfli ҳисобланади, уни фалажлаб, меъёрий иш фаолиятини издан чиқаради. Натижада артерия қон томирлари тораяди, юрак уриши тезлашади, қон босими ошади. Тамаки таркибида никотиндан ташқари бошқа зарарли моддалар ҳам борки, уларнинг бирортаси

ҳақида ижобий фикр билдириб бўлмайди. Биргина тамаки тутуни таркибидаги курум, бензопирен, индол каби моддалар ўпкада саратон касаллиги келиб чиқишига шарт-шароит туғдиради. Шунга асло унутмаслик керакки, тамаки тутуни кашанданинг ўзидан кўра, атрофидагилар учун кўпроқ хавfliдир. Чекувчилар иштасизлик, уйқусизлик, дам-бадам йўталишдан озор чекишади.

Она сайёрамизда экологик вазиятнинг кескин издан чиқиб, техноген цивилизация кузатилаётган ҳозирги даврда чекувчилар ҳар йили ҳавога 550 минг тонна исгази, 720 тонна цианид кислотаси, 108 минг тонна никотин, 384 минг тонна аммиак ва 600 минг тонна курумни атроф-муҳитга тарқатаётганлигидан беҳабар. Чекишнинг иқтисодий зарарини таҳлил қилсак, қунига бир қути

Кашандаликнинг олдини олиш, авваламбор, ҳар бир инсоннинг ўзига боғлиқ. Бундай зарарли одатни бартараф этиш учун тиббиёт ходимлари, қолаверса, кенг жамоатчилик томонидан аҳоли, мактаб, коллеж, олий ўқув юрлари ҳамда аҳоли орасида соғлом турмуш тарзи бўйича тарғибот ишларини кучайтириш муҳимдир.

Искандар РАҲМОН.

Конференция

ЎЗБЕКИСТОН ВРАЧЛАР АССОЦИАЦИЯСИ

Ушбу тузилманинг соғлиқни сақлаш тизимида ўзига хос ўрни бор

Яқинда Республика ихтисослашган кўз микрохирургияси марказида Ўзбекистон врачлар ассоциациясининг V конференцияси бўлиб ўтди. Мамлакатимиз соғлиқни сақлаш тизимида меҳнат қилаётган барча шифокорларнинг ушбу нуфузли уюшмаси йиғилишида унинг 2010-2014 йиллардаги фаолияти муҳокама қилинди.

Ўзбекистон соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотлар натижасида соҳа ривожини кўрсатиб берувчи ижобий ўзгаришларнинг дунё ҳамжамияти томонидан эътироф этилаётгани қувонарли ҳолдир. Хусусан, аҳолининг ўртача умр кўриши ёши 1990 йилга нисбатан 67 ёшдан 73 ёшга ортгани, оналар ва болалар ўлими 3,1 ва 3,2 бараварга камайгани, хавfli касалликларга чалиниш даражаси пасайгани ушбу фикрнинг яққол тасдиғи бўла олади. Албатта, бундай ютуқларнинг қўлга киритилиши кўп сонли шифокорлар, ўрта бўлган мансуб кадрлар фаолияти билан боғлиқдир. Тиббиёт тизимида меҳнат қилаётган барча шифокорларни бир мақсад йўлида бирлаштириш, ўз касбий бурчига нисбатан масъулият ҳиссини янада ошириш, аҳоли ўртасида тиббий маданиятни юксалтириш, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш жараёнига бевосита ўзини камарбаста қилиб келаётган Ўзбекистон врачлар ассоциациясининг хизмати алоҳида эътирофга моликдир.

Конференцияда сўзга чиққан

ассоциация раиси, профессор Абдулла Худойбергандов ушбу тузилманинг ҳисобот даври мобайнидаги фаолияти юзасидан қуйидагиларни қайд қилиб ўтди:

– Ассоциация барча нодавлат нотижорат жамоат ташкилотлари сингари ўзини ўзи ривожлантиришнинг аниқ дастурига эга. Ассоциация аъзоларининг соғлиқни сақлаш тизимидаги ҳуқуқий ва норматив ҳужжатларни, соғлиқни сақлаш тизимида нодавлат секторни ташкил этиш ва ривожлантириш, уни ҳуқуқий ва иқтисодий томондан қўллаб-қувватлаш бўйича ҳужжатларни ишлаб чиқишдаги фаол иштирокини таъминлаш биринчи галдаги вазифамиз бўлиб қолмоқда. Аъзоларимиз сони 2014 йилга келиб 33000 нафардан ортди. Нейрохирурглар, санитария ва гигиена врачлари, умумий амалиёт шифокорлари, микробиологлар, оториноларинголог, гастроэнтеролог, соғлиқни сақлашни ташкил этиш мутахассислари, иглорефлексотерапевтлар (Корея халқ таъбиоти), “Ўзбекистон Темир йўллари” компаниясининг қон қуйиш станцияси, герантолог ва гериатрлар бўлими, суд тиббиёти экспертлари, ревматологлар ва валеологларнинг ассоциациямиз атрофида бириктирилиши олдимизга қўйилган умумий

лий вазифаларни адо этиш жараёнини енгилаштирмоқда. Жами бўлимларимиз сони 13 тага етди. Ассоциациямиз ташаббуси билан ташкил этилган Ибн Сино номидаги фонд фаолияти жорий йилда анча жонланди. Ассоциациямиз томонидан конференция ва семинарлар ташкил қилиш ҳисобига врачлар тажрибаси, билим ва малакаси оширилаётгани қувонарли ҳолдир. Бундай сайёр конференциялар Самарқанд, Хоразм, Қашқадарё вилоятларида ва Тошкент шаҳрида ўтказилиб, ўша ҳудудда меҳнат қилаётган шифокорлар учун муҳим аҳамиятга эга бўлди. Қисқаси, ассоциация умумий фаолиятининг қайси йўналишини таҳлил қилмайлик, муайян ютуқлар қўлга киритилганини кўришимиз мумкин. Бугунги конференцияда биз унинг истиқболдаги вазифаларини белгилаб олишимиз керак.

Конференцияда ассоциациянинг ҳисобот давридаги фаолиятига ҳолисона баҳо берилиб, асосий маъруза юзасидан музокаралар бўлиб ўтди. Жумладан, ассоциациянинг Хоразм вилояти бўлими раиси С. Полвонова шундай деди:

– Худудий бўлим соғлиқни сақлаш тизимидаги ислохотларни амалга оширишни жадаллаштириш мақсадида 2011-2012 йилларда 3 та грантга эга бўлди. Ушбу грантдан биттаси Олий Мажлис қошидаги Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жа-

моат фонди томонидан ажратилиб, “6 ой давомида Орол бўйи ҳудудидаги Хоразм вилояти Урганч тумани аёллари ўртасида кўкрак саратони касаллигининг олдини олиш” деб номланган ушбу лойиҳага 14 926 500 сўмлик грант ажратилди ва у мақсадли равишда сарфланди.

– Ассоциациянинг Фарғона вилояти бўлими томонидан кўпроқ маънавий-маърифий руҳдаги тадбирлар ўтказилмоқда. Жорий йилда “Хотира ва кадрлар куни” муносабати билан 6 нафар фахрий шифокорга умумий қиймати 400 минг сўмлик озик-овқат жамланмаси тарқа-

тилди. Ҳар йили Тошкент тиббиёт академиясининг Фарғона филиалида ўқиб, билим ва малака эгаллаётган иқтидорли талабалар учун кўрик-танлов ўтказилиб, голиблар моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватланмоқда. Ушбу филиалнинг тиббий профилактика йўналиши 4-босқич талабаси Олтиной Мусаева танлов голиби деб топилди, 2013 йил мобайнида 710 минг сўмлик стипендияни олиб туриш имкониятига эга бўлди, – дея ўз фикр-мулоҳазаларини ўртага ташлади ассоциациянинг Фарғона вилояти бўлими раиси О. Умаров.

Конференцияда Ўзбекистон врачлар ассоциациясининг ўтган даврдаги иши қоникарли деб топилиб, унинг фаолиятини яхшилаш билан боғлиқ тақриф-мулоҳазалар билдирилди ва кўрилган барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Хулқар КУЗМЕТОВА.

«Баркамол авлод – 2014»

ЁШЛИК, САЛОМАТЛИК ВА ДЎСТЛИК БАЙРАМИ

жойларда бири-бирдан кўракам спорт мажмуалари, стадионлар, сузиш ҳавзалари, маданий-маиший иншоотлар барпо этилиб, ҳудудлар инфратузилмаси янада такомиллаштирилаётган бўлса, улар

жиҳатдан спортчиларнинг барчаси мазкур мусобақаларга жиддий ҳозирлик кўриб келишган. Бу йилги беллашуларда ёшларимиз спортнинг баскетбол, волейбол, гандбол, футбол, теннис, стол тенниси, енгил атле-

Ушбу нуфузли тадбир олди-дан Наманган вилоятида бунёдкорлик ишлари юксак савияда олиб борилди. Қўллаб спорт иншоотлари, талабалар тураржойлари қайта реконструкция қилиниб, таъмирдан чиқарилди. Хусусан, “Баркамол авлод” спорт мажмуаси замонавий қиёфага келтирилди. Ушбу иншоотда битта стадион, битта замонавий манеж ҳамда 4 та турли ўлчамдаги спорт зали мавжуд бўлиб, унда футбол, қўл тўпи, енгил атлетика, оғир атлетика, сузиш, шахмат, бадий гимнастика турлари бўйича мусобақалар ўтказилмоқда. Олий спорт маҳорати мактаби ҳам таъмирланди. 3 та 36x18 ўлчамдаги спорт зали ҳамда битта индивидуал ўлчамдаги оғир атлетика залига эга мазкур муассасада бокс, дзю-до, эркин кураш, юнон-рум кураши, таэквондо WTF спорт турлари бўйича мусобақалар бўлиб ўтади. Шунингдек, “Дўстлик” теннис корти, Наманган олимпия захиралари коллежи, Наманган муҳандислик педагогика институти, Наманган Давлат университети биноларида ҳам қурилиш-монтаж ишлари олиб борилди. Таълим муассасалари талабаларининг тураржойлари эса бугунги кун талаби доирасида жиҳозланиб, фойдаланишга топширилди.

– Наманган Давлат университети талабалар тураржойида корхонамизнинг 300 нафар ишчиси

меҳнат қилди, – дейди “Дегрес қурилиш савдо-саноат сервис” хусусий корхонаси муҳандиси Аҳрор Мавлонов. – Бунинг натижасида 2 та бино реконструкция қилинди, 300 ўринли ёзги ошхона қурилди. Мавжуд ошхона

налтирилди. 954 миллион сўмга эса керакли жиҳоз ва мебель харид қилинди. Ички сув ҳамда электр тармоқлари янгиланди.

Албатта, университет талабалар тураржойи “Баркамол

да иштирок этаётган ёшлар орасидан иқтидорли спортчилар, бўлажак чемпионлар, спорт усталари кашф этилмоқда. Бу эса юртимиз ёшларини бир мақсад йўлида бирлаштириб, ўз иқтидор ва салоҳиятларини намоён этишга имкон яратмоқда.

Бирок, спорт ўз номи билан беллашув. Унда фақат кучлилар галаба қозонади. Шу

(Давоми. Боши 1-бетда).

тика, оғир атлетика, сузиш, бокс, шахмат, таэквондо WTF, эркин кураш, юнон-рум кураши, дзю-до, бадий гимнастика турларида ўзаро куч синашмоқдалар.

– Тайёргарлик маромида бўлди, деб ўйлайман, – дейди Нукус спорт коллежи ўқувчиси, енгил атлетика бўйича Осиё чемпиони Зухра Шагилова. – Мақсадим – мусобақаларда муносиб иштирок этиб, олтин медални қўлга киритиш.

қайта таъмирланди. 900 киловатт-ли иситиш қозонхонаси ўрнатилди. Асфальт босилиб, ҳовли ва кўча кўкаламзорлаштирилди. Қайта таъмирлаш ишлари учун жами 5 миллиард 153 миллион сўм маблағ ажратилиб, шундан, 4 миллиард 199 миллион сўми қурилиш-монтаж ишларига йў-

Ишонамизки, ушбу спорт мусобақаларида юртимиз спортчилари юксак натижаларни қўлга киритиб, ўз вилоятлари ва таълим муассасалари шарафини мустаҳкам ҳимоя қиладилар.

Намоз ТОЛИПОВ.

Аҳоли кенг қатлами учун

**КУЙИШ - ДАРД ЭМАС, КЎНГИЛСИЗ ҲОДИСА
у фақат эътиборсизлик туфайли рўй беради**

Албатта, бундай кўнгилсиз воқеаларнинг содир бўлмаслиги мумкин эди. Аммо безътиборлигимиздан бўлса керак, куйиш ҳодисаси кўпинча маиший сабабларга кўра содир бўлади. Маиший куйиш турлари, уларнинг кечиши, асоратлари, тез ёрдам келгунига қадар нималар қилиш керак каби саволлар пайдо бўлиши табиий.

КУЙИШ ДАРАЖАЛАРИ**КУЙИДАГИЧА ТАСВИРЛАНАДИ**

Куйган инсоннинг кўпинча эгнидаги (айниқса, таркибида синтетик толалар бўлган) кийимлари ёниб, терисига ёпишиб қолганидан азият чекади. Бунинг натижасида куйиб, эриган мато тери ичига чуқур киради. Оловда куйган тери мозаик кўринишга эга бўлиб қолади. Терига оқсиллар коагуляцияга учради ва терига некроз (терининг ўлиши) пайдо бўлади. Баъзан беморда амнезия (хотирани йўқотиш ёки қисман йўқотиш) рўй беради. Бунга интоксикация – тутун билан заҳарланиш сабаб бўлиши мумкин. Бемор руҳиятида психоз ҳолати кузатилади. Киши куйганда қон циркуляцияси бузилгани сабабли, мушаклар, қон томирлари, кўкрак қафаси тораяди. Бундай кезде шифокорлар учун фақат куйиш даражасини эмас, ана шу муаммоларни бартараф этиш масаласи ҳам кўндаланг туради. Бадандаги қон айланиш тизими ишдан чиқса, инкиламчи некроз келиб чиқиши табиий.

Маиший куйишлардан 30 фоизи қайноқ суюқликлар таъсирида рўй беради. Суюқлик тезда баданга тарқалгани сабабли, куйиш чегараси бир лаҳзадаёқ кенгайиб кетади. Қайноқ суюқлик терига нам струп (қотиб қолган қон лаҳтаси, яъни жароҳат юзасини бактериал зарарланиш ва ташқи муҳит омилларидан сақлайдиган ҳосила бўлиб, кейинчалик у тушиб кетади, ўрнини эса, янги тери қоплайди), эртаки интоксикация ва барвақт бактериал зарарланиш ҳосил бўлади.

Кўпинча ёш болалар куйишдан азият чекадилар. Бунга аслида биз катталар сабабчи бўламиз. Турли идишлардаги қайноқ суюқликларни боладан узоқ ва хавфсиз жойга қўйишимиз керак. Суюқ ёки қуюқ овқатлар, турли бўтқалар, сув ёки чой, кисель; пишириб, ерга совутиш учун қўйилган мурabbo, холодецнинг қайноқ шўрвасини тўкиб юбориш, қимирлатиш натижасида хавфли куйишлар содир бўли-

Биринчи воқеа. Ўтган йилнинг май ойлари эди. Бир-бирдан ширин қизалоқлар – Фазилат ва Мадина шамоллаб қолиб, онаси билан стационарда даволанишарди. Она чой қўйди. Қизларини ўйинчоқларини йиғиштиришга ундаб, ўзи музлаткичдан ул-бул олиб келиш учун чиқиб кетди. Катта қизча Фазилат ўйинчоқларни тумбочканинг ичига қўймоқчи бўлиб, эшикни очди. Тумбочканинг устига омонат қўйилган электр чойгумдаги қайноқ сув 5 ёшлиқ қизчанинг боши узра бутун танасига қуйилиб кетди...

Шу тариқа бир дарддан халос

ши мумкин. Юқорида саналган егулик ва ичгуликлардан қайноқ сув ва чойнинг хавфи нисбатан камроқ. Чунки сув ва чойдан кўра овқат қуюроқ бўлиб, унинг таркибидаги ёғлар иссиқликни ўзида узоқ вақт сақлайди. Таркибида кўплаб крахмал ёки оксил сақлаган суюқликларнинг солиштирма зичлиги юқорилиги сабабли куйиш бемор ва шифокор учун катта муаммо туғдиради.

НИМА ҚИЛИШ КЕРАК?

Куйиш ҳодисаси кузатилганда, уй шароитида биринчи тез тиббий ёрдам кўрсатиш учун нималар қилиш керак? Унга аввало, оғриқ қолдирувчи анальгетиклардан бериш зарур. Очиқ жароҳат бўлса, стерилланган энгил боғлама қўйиш мақсадга мувофиқдир. Агар стерилланган бинт бўлмаса, тоза (оқ) матони керакли ҳажмда кесиб, дазмол билан стериллаш ҳам мумкин. Уй дорихонасида куйишни даволловчи махсус спрейларни сақлаётган бўлсангиз, нур устига нур. Зудлик билан куйган кишини шифокорга етказиш чорасини кўриш шарт. Беморга аллергик реакция кўзгамайидиган, оғриқ босувчи ва юрак фаолиятини мўтадилловчи бирор дори бериш шифокор томонидан тавсия қилинади.

Тиббий амалиётда шифокорлар томонидан куйишга нисбатан қўлланадиган бир нечта қоида мавжуд:

*биринчи қоида – тезлик;
иккинчи қоида – беморнинг куйган еридаги кийимини зудлик билан ечиб ёки йиртиб ташлаш. Очиқ жароҳат бўлса, стерилланган бинт билан энгил ёпиш;
учинчи қоида – ҳиссийга берилмаслик, ақлни ишлатиб, зудлик билан тез тиббий ёрдамни қақриши.*

бўлиш илинжида шифохонага келган она навбатдаги мудҳиш фожаида гирдобиди қолди.

Иккинчи воқеа. Тошкент шаҳридаги Республика шошилиш тиббий ёрдам кўрсатиш илмий марказининг куйган беморлар бўлимига 8 ёшли болани келтиришди. Бундан ярим соат аввал бола беркинмачоқ ўйнаб, эшикларни очиқ қолдирилган юқори кучлинишли трансформатор будкаси ичига яширинади... ва чап қўлининг суяги юқори кучлинишдан тирсагига эриб кетади. Шукрки, боланинг жони омон қолиши учун шифохонада барча имкониятлар ишга солинди.

Маиший куйишда куйган ерни оқар сувга камида ярим соат тутиш ёки музлаткичдан ях олиб, шу жойга қўйишнинг нафи катта. Агар бунинг иложи бўлмаса ёки оқар сув оғриқ берса, бирор матони совуқ сувда ҳўллаб, шифокор олди-га боргунча алмаштириб туриш керак.

НИМА ҚИЛИШ МУМКИН ЭМАС?

Куйган заҳоти асло спирт, пешоб, ёғ, турли кремлар, тиш пастасини суртиш ва бошқа нарсаларни қўйиб, жабрланувчини қийнамаслик керак. Терини асло кўчирманг. Яна эслатамиз: муолажаларда ифлос нарсаларни ишлатишдан эҳтиёт бўлинг. Бу жароҳат атрофидаги терининг музлаб қолишига сабаб бўлиб, кутилмаган некроз келтириб чиқаради.

Туркана малҳамларни ишлатманг. Улар аввало, стерил шароитда тайёрланмаган. Қолаверса, улар таркибидаги ёғ тери ичидаги иссиқликнинг ташқарига чиқишига йўл бермайди. Акс ҳолда иссиқлик тери ичига чуқур кириб кетиши ва тузалиш жараёни чўзилишига олиб келиши мумкин.

ЭҲТИЁТ ЧОРАЛАРИ

Бу қийин иш эмас. Катталар ва болаларнинг маиший ҳаётда кимёвий воситалардан куйиб қолмасликларни учун турмушда фойдаланиладиган кимёвий воситаларни сақлаш ва қўллашда шу модданинг йўриқномасидаги барча қоида-

Куйиш дард эмас, фақат ўз айбимиз туфайли юзага келадиган кўнгилсиз ҳодиса. Ўзимиз ва айниқса кўз қорачгимиз бўлган фарзандларимизни куйиб қолишдан асраш учун юқоридаги тавсияларга риоя қилишни унутманг!

Мунира ЗУПАРОВА,
Чилонзор тиббий коллежи катта ўқитувчиси.

Советы специалиста

БРУЦЕЛЛЕЗ И ЕГО ПРОФИЛАКТИКА

Бруцеллез является широко распространенным особо-опасным инфекционным заболеванием сельскохозяйственных животных и людей. Болезнь характеризуется длительной лихорадочной реакцией, поражением сосудистой, нервной, кровеносной и других систем и особенно часто опорно-двигательного аппарата.

Бруцеллезом болеют все виды сельскохозяйственных животных (овцы, козы, крупный и мелкий рогатый скот, свиньи), что приносит большой ущерб народному хозяйству страны.

Заболевание вызывается группой бактерий бруцелла, источниками заражения являются больные бруцеллезом животные. От них могут заразиться другие животные: верблюды, лошади, кошки и собаки. Бруцеллы в организм животных попадают через слизистую оболочку пищеварительных путей, а также через поврежденную и неповрежденную кожу.

Основными признаками заболевания животных бруцеллезом являются аборт-

ты. У больных животных часто заболевают суставы, появляются бурситы, опухоли вокруг сустава и хромота. Бруцеллезом чаще заболевают люди, работающие в животноводческих хозяйствах, на предприятиях, обрабатывающих продукты и сырье от животных, лица, имеющие в своем индивидуальном хозяйстве сельскохозяйственных и несоблюдающие личную гигиену, а также лица, употребляющие мясо, молочные продукты от больных животных. Бруцеллезом можно заразиться алиментарным путем, при употреблении зараженного сырого молока, сыра, каймака, сливок, брынзы, плохо проваренного, прожаренного мяса, шашлыка и прочего. Также контактным путем при стрижке больных овец, при обработке шерсти, при снятии и обработке шкур и кожи, при убое и разделке туши больных животных, при уходе за больными животными, во время уборки помещения, при вывозе навоза и др.

Основные признаки заболевания бруцеллезом: это повышение температуры тела до 40 градусов, лихорадка, озноб, головная боль, слабость, усиление пототделения, особенно в ночное время.

Через месяц появляются боли в крупных и мелких суставах, их припухлость. Иногда поражаются периферические нервы, чаще седалищные, поясничные, приводящие к появлению ишиаса и радикулита.

Бруцеллез трудно поддается лечению. При несвоевременном и недостаточном лечении часто переходит в хроническую форму, которая длится нескольких лет и приводит к инвалидности. Поэтому гораздо легче предупредить заражение и не допускать заболевания путем соблюдения мер предосторожности.

Профилактика бруцеллеза состоит из комплекса ветеринарных, санитарно-гигиенических и медицинских мероприятий. Основным принципом профилактики бруцеллеза является борьба с источниками инфекции. Пока не будут ликвидированы больные животные, заболевание людей бруцеллезом не прекратится.

Соблюдение личной профилактики необходимо для защиты организма человека от возможного проникновения бруцелл. Особенно строго надо соблюдать меры профилактики при уходе за

животными, во время окота, аборта.

К работе, где возможно заражение бруцеллезом, не допускаются беременные и кормящие женщины, а также подростки. В целях личной профилактики используют защитную одежду, халат, перчатки, резиновую обувь, резиновые перчатки, клеенчатые фартуки.

Нельзя также употреблять в пищу продукты от больных животных в необезвреженном виде.

При выявлении признаков заболевания необходимо обратиться к врачу!

А. МУСАЕВА,
зав.отделом ООИ Центра
санэпиднадзора г. Ташкента.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Лицензиялаш ва нодавлат тиббиёт муассасалари томонидан кўрсатилаётган тиббий хизматлар сифатини назорат қилиш бошқармаси маълум қилади

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг
2014 йил 26 майдаги 177-сонли буйруғига
илова

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан
тиббий фаолият билан шуғулланаётган хўжалик юритувчи
субъектларнинг лицензия талаб ва шартларига риоя этишларини
назорат қилиш бўйича 2014 йилнинг 3-чорагида ўтказиладиган
текширишлар режа-жадвали

№	Вилоят	Тўғри йил шайхур	Фирма/иш номи	СТР	Текшириш босқичидан сана	Текшириш туғатиладиган сана
I. ANDHON VILoyATI						
1	Andhon viloyati	Buxorobilan tuzilma	"Mishko dental service" xususiy korxonasi	381847343	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Andhon viloyati	Nabolsan tuzilma	"BO-DENTAL-VITA" MFK	381768447	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Andhon viloyati	Balkuca tuzilma	"SANO MED SERVIS" xususiy korxonasi	287849251	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
4	Andhon viloyati	Oltinchi tuzilma	"MARJON DUN SHIRO" MFK	381738258	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
5	Andhon viloyati	Buxorobilan tuzilma	"SHAROFBEK DENTA PLUS" xususiy korxonasi	381493592	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
6	Andhon viloyati	Xorazm tuzilma	"DENTALUK DENTAL" xususiy korxonasi	381898168	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
II. BUXORO VILoyATI						
1	Buxoro viloyati	Kogon tuzilma	"NANO DENT PLUS" MFK	381740761	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Buxoro viloyati	Shahariston tuzilma	"BARIKAT DENTA SERVIS" xususiy korxonasi	381543708	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Buxoro viloyati	Jizzor tuzilma	"GIL Salma" xususiy korxonasi	285224258	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
4	Buxoro viloyati	Buxoro tuzilma	"MARJON PLUS" xususiy korxonasi	381868961	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
5	Buxoro viloyati	Buxoro tuzilma	"MILLIYATON PLUS" MFK	381848392	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
6	Buxoro viloyati	Buxoro tuzilma	"MARJON DENTAL" MFK	381812744	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
III. JIZZOR VILoyATI						
1	Jizzor viloyati	Jizzor tuzilma	"Rasola tash" MFK	287898034	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Jizzor viloyati	Jizzor tuzilma	"DIPLOM MED SERVIS" xususiy tibbiy korxonasi	287126908	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
3	Jizzor viloyati	Jizzor tuzilma	"Jizzor Dental" xususiy tibbiy korxonasi	381883348	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
IV. NAVOIY VILoyATI						
1	Navoiy viloyati	Navoiy tuzilma	"TEBBIYOT" firmasi	281131767	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Navoiy viloyati	Zarafshan tuzilma	"MAKOR DENTA LUXUS" xususiy korxonasi	381268894	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
3	Navoiy viloyati	Navoiy tuzilma	"MOR-SHIPO- MAJLIDA" xususiy korxonasi	380422384	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
V. NAMANGAN VILoyATI						
1	Namangan viloyati	Boroniy tuzilma	"BARFORJON DENTAL-NAM" xususiy korxonasi	381230061	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Namangan viloyati	Namangan tuzilma	"SERVIS SHIRO MAGNAN" xususiy korxonasi	286899458	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Namangan viloyati	Namangan tuzilma	"UMIYTON TIBBIY SERVIS" xususiy korxonasi	287818187	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
4	Namangan viloyati	Yulfo tuzilma	"TUSUBOVA MILLIY DENTAL-SALMA" xususiy korxonasi	287818815	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
5	Namangan viloyati	Namangan tuzilma	"PLUS LAM ULTRA SERVIS" xususiy korxonasi	287818173	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
6	Namangan viloyati	Namangan tuzilma	"BESKID ZOO-UK SERVIS" xususiy korxonasi	287812908	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
VI. SAMARQAND VILoyATI						
1	Samarqand viloyati	Kattaqirg'iz tuzilma	"INDIGO SHIRO" xususiy korxonasi	282158074	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Samarqand viloyati	Olday tuzilma	"SIRMA DENTAL" xususiy korxonasi	280702808	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Samarqand viloyati	Kattaqirg'iz tuzilma	"KUSUR-RAHIM HEALTH GROUP" MFK	282232105	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
4	Samarqand viloyati	Kattaqirg'iz tuzilma	"G'ULOM DOKTOR DENTA SERVIS" xususiy korxonasi	381335285	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
5	Samarqand viloyati	Samarqand tuzilma	"REGINA DENTA" xususiy korxonasi	380403565	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
6	Samarqand viloyati	Samarqand tuzilma	"DARODOR-SHIPO" MFK	284829761	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
VII. SERDAR VILoyATI						
1	Serdar viloyati	Serdar tuzilma	"MARZO - KUDUS" MFK	284833884	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Serdar viloyati	Serdar tuzilma	"BESKID DENTA SERVIS" xususiy korxonasi	382214394	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
3	Serdar viloyati	Serdar tuzilma	"ELDOR BEK STOMA SERVIS" xususiy korxonasi	382297938	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
VIII. SURXONDAR VILoyATI						
1	Surxondar viloyati	Torik tuzilma	"Sardorben-Surxon" sanoat mahsulot chiqaruvchi korxonasi	384968421	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Surxondar viloyati	Xuro tuzilma	"Katta Dalavaru" tibbiy-davolovchi xususiy korxonasi	382213784	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
3	Surxondar viloyati	Torik tuzilma	"Koshibek stoma service" MFK	381958748	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.

IX. TOSKENT VILoyATI						
1	Toshkent viloyati	Samarqand tuzilma	"MAMURJON DENTA SERVIS" xususiy korxonasi	381502585	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Toshkent viloyati	Dudorin tuzilma	"Bilbala 01" xususiy stomatologiya korxonasi Uzbekiston Respublikasi	382367232	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Toshkent viloyati	Buxorobilan tuzilma	Musofira vakolatligi Markaziy tibbiy sentri tomonidan	288924114	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
4	Toshkent viloyati	Zangiota tuzilma	"ISLONIDA STOM" MFK	287899070	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
5	Toshkent viloyati	Chirchik tuzilma	"TAVON-DENT" xususiy korxonasi	381713789	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
6	Toshkent viloyati	Buxorobilan tuzilma	"DOKTOR SAMARQAND" MFK	380441474	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
7	Toshkent viloyati	Angren tuzilma	"Luko-Luch" xususiy firmasi	384113667	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
8	Toshkent viloyati	Zangiota tuzilma	"DENTA OPTIMA SERVIS" MFK	381331782	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
9	Toshkent viloyati	Foqa Chirchik tuzilma	"MURJON DUN SHIRO" MFK	383807787	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
10	Toshkent viloyati	Dudorin tuzilma	"Dudorin Medifarm" MFK	381361481	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
11	Toshkent viloyati	Palang tuzilma	"Kantolida Bekobod zaviti" xususiy korxonasi	381264779	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
12	Toshkent viloyati	Zangiota tuzilma	"DIAMOND STOMA DENT" xususiy korxonasi	386854742	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
13	Toshkent viloyati	Yulfo tuzilma	"NOTA DENT" xususiy korxonasi	381838967	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
14	Toshkent viloyati	Buxorobilan tuzilma	"Tuzilma sanoat korxonasi" davlat uzum korxonasi	380441482	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
X. TOSKENT VILOYATI						
1	Toshkent viloyati	Raxatoy tuzilma	"SHIRO - NUR KO'Z" MFK	38084551	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Toshkent viloyati	Raxatoy tuzilma	"LITO-DENT" MFK	382369424	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Toshkent viloyati	Shayxontoy tuzilma	"AL-STOM PLUS" MFK	38688912	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
4	Toshkent viloyati	Yulfo tuzilma	"SERVIS-ALPHA" MFK	380818274	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
5	Toshkent viloyati	Shayxontoy tuzilma	"MED DOKTOR HASAN" MFK	387144888	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
6	Toshkent viloyati	Samarqand tuzilma	"NO-STOM-SERVIS" xususiy korxonasi	387017821	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
7	Toshkent viloyati	Chirchik tuzilma	"HUSHROD GILAM" MFK	387013882	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
8	Toshkent viloyati	Dudorin tuzilma	"AZ-MED CLINIC" MFK	387111782	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
XI. FARQON VILoyATI						
1	Farg'ona viloyati	Yulfo tuzilma	"DIPLO DIAGNOSTIKA" xususiy korxonasi	381808885	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Farg'ona viloyati	Farg'ona tuzilma	"MYRULI (SANO) SERVIS" xususiy korxonasi	381802585	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Farg'ona viloyati	Navoiy tuzilma	"KOSIU STOMA SERVIS" xususiy korxonasi	381823123	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
4	Farg'ona viloyati	Bekov tuzilma	MFK tomonidan "ROZBEKTON SARATON" shifoxonasi	380153079	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
5	Farg'ona viloyati	Farg'ona tuzilma	"Farg'ona dental service" xususiy korxonasi	380853985	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
6	Farg'ona viloyati	Farg'ona tuzilma	"MAESTRO DENTAL" xususiy korxonasi	381949882	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
XII. XORAZM VILoyATI						
1	Xorazm viloyati	Gurlan tuzilma	"MAMURJON-BEK DENTA SERVIS" xususiy korxonasi	387122582	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Xorazm viloyati	Yulfo tuzilma	"POLINOSTOM" xususiy korxonasi	380810712	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
3	Xorazm viloyati	Kattakirg'iz tuzilma	"DOKTOR EMOO SERVIS" MFK	381898379	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
4	Xorazm viloyati	Yulfo tuzilma	"KAZIBEK OTABEK STOMA SERVIS" xususiy korxonasi	381233824	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
5	Xorazm viloyati	Yulfo tuzilma	"IPSH" xususiy firmasi	381232472	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
XIII. KANLIKENT VILoyATI						
1	Kanlikent viloyati	Shayxontoy tuzilma	"YULFO" sanoat mahsulot chiqaruvchi korxonasi	281808084	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Kanlikent viloyati	Koson tuzilma	"FERRONAL SHIROBOSH" MFK	381810212	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
3	Kanlikent viloyati	Bekov tuzilma	"SARMA KAMOL KOMILOVICH" xususiy korxonasi	381808088	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
4	Kanlikent viloyati	Bekov tuzilma	"Mishko" xususiy korxonasi	280894801	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
5	Kanlikent viloyati	Koson tuzilma	"FERRONAL STOMA" MFK	382363297	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
6	Kanlikent viloyati	Koson tuzilma	"KOMPOSIT DENTA SERVIS" xususiy korxonasi	381733882	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.
XIV. QORAKOPIYON RESPUBLIKASI						
1	Qorako'piyon Respublikasi	Qorako'piyon tuzilma	"Dentor" xususiy stomatologiya korxonasi	381713789	01.07.2014 y.	30.07.2014 y.
2	Qorako'piyon Respublikasi	Neus tuzilma	"ALAMON MUKOL" shifoxonasi	381899011	01.08.2014 y.	30.08.2014 y.
3	Qorako'piyon Respublikasi	Neus tuzilma	"DOKTOR BEM-DUN SHIRO" MFK	381368089	01.09.2014 y.	30.09.2014 y.

Истеъдодли ёшлар

«ОНИКС»НИНГ НАФОСАТ ВА ГЎЗАЛЛИК МАЛИКАЛАРИ

Бугунги кунда юртимизнинг қайси жабҳасида бўлмайдик, болалар спорти борасида кўплаб амалий ишлар қилинганлигини кўрамиз. Айниқса, янги бунёд этилаётган бир-бирдан қолишмайдиган спорт мажмуаларига қараб, фарзандларимиз саломатлиги йўлида қилинаётган бундай ишлардан хурсанд бўлиб кетамиз.

Ана шундай шароит ва имкониятлардан оқилона фойдаланаётган ёшларимиз спортнинг барча турлари билан шуғулланиб, жаҳон миқёсидаги спорт олимпиадаларида юртимиз шарафини ҳимоя қилиб келмоқдалар. Пойтахтимиздаги «Оникс» номли спорт рақси

клубида ҳам ёш ўғил-қизларимиз спортнинг бал рақси бўйича ўзларининг ноёб истеъдодларини намойиш этмоқдалар. Ана шундай иқтидорга эга бўлган Тошкент шаҳридаги 147-мактабнинг 7- ва 5-синф ўқувчилари Фарангис ҳамда Жасмина Бобуқулвалар аъло ўқиш билан бир-

га, спортнинг мазкур тури билан 2007 йилдан буён шуғулланиб келмоқдалар. Кунни кеча «Оникс» номли спорт рақси клубида ўтказилган «Ўзбекистон чемпиони» шиори остидаги спорт мусобақасида Фарангис ва Жасминалар ҳам иштирок этдилар. Гўзаллик ва нафосатни ўзида мужассам қилган спорт рақсларида Фарангиснинг ўзига хос истеъдоди, ма-

хорати, қолаверса, чаққонлиги томошабин ҳамда ҳайъат аъзоларининг олқишига сазовор бўлди

ва ўтказилган спорт мусобақасида иккинчи ўринни эгаллади. 12 ёшли Жасминанинг ижро этган рақси эса ундаги спорт ва санъатга бўлган иштиёқи нечоғлик баланд эканлигини кўрсата олди. Айниқса, рақс давомидидаги ижро услубларидан унинг меҳнатсеварлиги, иродаси, шижоати ва жўшқинлиги намоён бўлди. Албатта, ҳайъат аъзолари учун ёш

истеъдод эгаларини баҳолаш осон кечмади. Исми жисмига мос Жасмина мусобақада фахрли биринчи ўринни кўлга киритди. Совриндорлар Фарангис ва Жасминаларнинг ана шундай муваффақиятга эришида «Оникс» клуби раҳбарлари Денис Быковский, Елена Одинцова ва тренерлар Максим Сулейманов, Вероника Канларнинг ҳиссаси катта.

Устозлари ишончини оқлаётган Фарангис ва Жасминаларни бундан-да катта спорт ареналарида ҳам юртимиз шарафини ҳимоя қилиб, ютуқли натижаларни кўлга киритишига ишонамиз.

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги 256-мактабнинг 6-синфида таҳсил олаётган Шохрух Йўлдошев ҳамда 1-синф ўқувчиси Зарина Жабборовалар ўқиш билан бир қаторда, пойтахтимиздаги 20-сонли мусиқа ва санъат мактабида аънаванавий хонандалик ҳамда вокал эстрада йўналишида устозлари Абдуқаҳҳор Абдуқодиров, Линура Велюляевадан санъат сирларини ўрганиб келмоқдалар. Шохрух ва Зариналар яқинда бўлиб ўтган «Ягонамсан – муқаддас Ва-

БОЛАЖОНЛАР
ҚАЛБИДА ВАТАН МАДҲИ

Фарзандларимиз қувончини кўриш ҳар бир ота-она, қолаверса барча оила аъзолари учун катта бахтдир. Жажжи болажонларимизнинг санъат бобидаги иқтидорларини кўриб қалбимиз қувончга тўлади. Ана шундай санъатга меҳр

тан» кўрик-танловининг шаҳар босқичида иштирок этишди. Шохрух Йўлдошев Иброҳим Жиянов шеъри ва Акмал Жабборов мусиқаси билан ижро этган «Ўзбекистон» кўшиғи билан биринчи ўринга сазовор бўлган бўлса, Хоразм вилоятида ўтказилган республика финал босқичида ҳам фахрли биринчи ўринни эгаллади. Зарина эса шаҳар босқичида Иброҳим Жиянов шеъри, Акмал Жабборов мусиқаси билан ижро этган «Муқаддас Ватан» кўшиғи билан учинчи ўринга муносиб деб топилди. Шохрух нафақат аънаванавий хонандалик, балки рубоб йўналишида ҳам ўз иқтидорини намойиш этиб келмоқда. 2013 йилда Тошкент ва Қарши шаҳарларида ўтказилган кўрик-танловларда совринли ўринларни олишга эришган. Айниқса, у М. Қориёкубов номидаги

кўйган, Она Ватан мадҳини завқ билан куйлаётган кичкинтойлар нафақат республикамиз, балки жаҳон миқёсида ўтказилаётган кўрик-танловларда совринли ўринларни эгаллаб келаётганликлари таҳсинга лойиқдир.

кўрик-танловнинг аънаванавий хонандалик йўналиши бўйича «Соқиномай-софтикалон», «Эй сарвиравон» каби мумтоз кўшиқларни куйлаб, Тошкент шаҳри бўйича биринчи ўринни олишга муваффақ бўлди. Июнь ойида ўтказилаётган республика босқичида қатнашиш ҳуқуқини кўлга киритди. Зарина «Камалак юлдузлари» болалар ижодиёти фестивалининг республика босқичида Фаол иштирок этганлиги учун Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг махсус диплом ва қимматбаҳо совғаларига эга бўлган.

Жажжи қизалоқ Заринанинг санъатга бўлган иштиёқи аввало оила муҳитидан бошланган. Отаси Акмал Жабборов ва онаси Заҳро Абдуназирвалар ўз санъатлари билан халқимизга манзур бўлиб келмоқдалар. Зарина-

нинг ҳам келгусидаги орзуси ота-онаси изидан бориб, санъаткорлар сулоласининг давомчиси бўлишдир.

– Мактабимизда таҳсил олаётган Шохрух Йўлдошев ҳамда Зарина Жаббороваларнинг санъат бобидаги ютуқлари барчамизни қувонтириб келмоқда. Шундай туғма истеъдодли фарзандларимиз Ватан, табиат мадҳини завқ билан куйлаб, жамиятда ўз ўринлари борлигини ҳис этаётганликлари биз учун албатта фахрдир, – дейди 20-сонли мусиқа ва санъат мактаби директори Малоҳат Агаева.

Ҳа, юртимиз фарзандлари бахту камоли йўлида кенг имконият эшикларини очиб бераётган Юртбошимизнинг кўрсатаётган бу каби ғамхўрликлари эртаимиз бўлган болажонларимизнинг келажаги порлоқ эканлигидан далолатдир.

Ибодат СОАТОВА.

Суратлар муаллифи Жасур ЖАЛИЛОВ.

– Набирам Заринанинг санъатга бўлган меҳрини кўриб, мамнун бўламан. Чунки, у вокал эстрада йўналишини танлаганлиги, кўшиқларни маромига етказиб куйлаши, кези келганда рақс орқали ижро этишлари ўзига ярашиб туради, – дейди Малоҳат Назарова.

Хурматли газетхонлар!

Кейинги йилларда республика соғлиқни сақлаш тизимида босқичма-босқич амалга оширилаётган ислохотлар ўз самарасини бериб келаётганлиги қувонарли, албат-

та. Айниқса, давлатимиз томонидан бирламчи тиббий-санитария ёрдами тизимига қаратилаётган эътибор бундан мустасно эмас. Газетамизда «Савол беринг – жавоб берамиз» рукни остида мутахассислар билан му-

лоқот олиб борилмоқда. Агар Сизда бирламчи тиббий-санитария ёрдами ташкиллаштириш бўйича саволлар бўлса, вазирликнинг Марказий штаби barno.odilova@minzdrav.uz электрон манзили ёки 241-86-16 телефон

рақамига мурожаат қилинг.

Мутахассислар томонидан берилган жавоблар «Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш – Здравоохранение Узбекистана» газетаси саҳифаларида чоп этиб борилади.

Газета муассиси:
Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги

Бош муҳаррир Асилбек ХУДАЯРОВ
Нашр учун масъул
Бош муҳаррир ўринбосари
Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Мақолалар кўчириб босилганда «O'zbekistonda sog'liqni saqlash – Здравоохранение Узбекистана» газетасидан олинди, деб кўрсатилиши шарт.
Интернет саҳифаларидан фойдаланилган суратларга «@» шартли белгиси қўйилади.

Манзилмиз: 100060, Тошкент шаҳри, Истикфол кўчаси, 30-уй, 2-қават.
Тел/факс: 233-13-22, тел.: 233-57-73. Газета Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 2009 йилнинг 11 март куни рўйхатга олинган. Гувоҳнома рақами 0015.

Газета материаллари таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Адади 8152 нусха.
Буюртма Г-559.

Газета «ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Газета ҳажми 2 босма табоқ. Формати А3. Офсет усулида босилган.
Саҳифаловчи Бахтиёр ҚҶШОҚОВ.

Босмахонага топшириш вақти – 20.00.

